

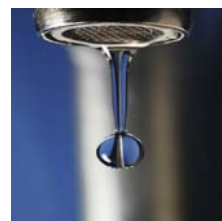

ΠΡΑΣΙΝΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2008 – 2013

Η πρόταση του Δημάρχου Ηρακλείου για το μέλλον της πόλης μας

Ηράκλειο Μάρτιος 2008

0. ΔΡΑΣΗ ΤΩΡΑ, ΠΡΙΝ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΑΡΓΑ

«Η εποχή της αναβλητικότητας και της κωλυσιεργίας έχει περάσει. Τώρα πια μπαίνουμε στην περίοδο των συνεπειών», είχε πει πριν από το Β Παγκόσμιο Πόλεμο ο Τσώρτσιλ, για την άβουλη και αναποτελεσματική στάση των Δυτικών Δημοκρατιών απέναντι στο φασισμό, που υπήρξε και η κύρια αιτία της εξάπλωσης και της εδραίωσης του στην Ευρώπη στη δεκαετία του '30. Την ίδια φράση χρησιμοποίησε πρόσφατα και ο πρώην αντιπρόεδρος των ΗΠΑ, Αλ Γκορ, σε μια εντυπωσιακή συγκέντρωση διαμαρτυρίας για τη συνεχιζόμενη κακοποίηση του περιβάλλοντος, παραλληλίζοντας έτσι την αδράνεια και την ανοχή απέναντι στο φασισμό πριν από το Β' Παγκόσμιο πόλεμο, με τη χαλαρότητα και την αδράνεια που διαπιστώνεται σήμερα σε όλες τις χώρες απέναντι στην κακοποίηση του περιβάλλοντος και τις ραγδαίες κλιματικές αλλαγές που τη συνοδεύουν και τις οποίες, με συνεχώς αυξανόμενη συχνότητα, πληρώνει πια ολόκληρος ο πλανήτης.

Ζούμε σε μια εποχή κατά την οποία, η επιβίωση εξαρτάται, κυριολεκτικά, από το πόσο γρήγορα και αποτελεσματικά θα μπορέσουμε να σταματήσουμε τις βίαιες και μη αναστρέψιμες πλέον αλλαγές που προκαλεί στο περιβάλλον ο σύγχρονος τρόπος ανάπτυξης της οικονομίας και των πόλεων μας. **Για να γίνει κατανοητό το μέγεθος των επιπτώσεων του τρόπου ζωής μας, αρκεί μόνο να σκεφτούμε ότι μια μέση πόλη ενός εκατομμυρίου ανθρώπων στην ΕΕ καταναλώνει κάθε μέρα 12.000 τόνους ορυκτών καυσίμων, 320.000 τόνους νερού και 2.500 τόνους τροφίμων!**

Η πρωτοβουλία προώθησης μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος περνά στους ίδιους τους πολίτες, που, σε αρκετές χώρες πιέζουν ήδη με επιτυχία προς την κατεύθυνση αυτή και βεβαίως στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, που είναι η πλησιέστερη προς τον δημότη Αρχή και βρίσκεται αντιμέτωπη με το πρόβλημα σε καθημερινή βάση.

Οι δράσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για το Περιβάλλον έχουν τρία ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που τις καθιστούν εξαιρετικής σημασίας. **Πρώτον**, ενώνουν τους πολίτες. Σε κανένα άλλο ζήτημα δεν υπάρχει τόσο μεγάλη συναίνεση, όσο στο θέμα της βελτίωσης του περιβάλλοντος. **Δεύτερον**, δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για την κινητοποίηση των πολιτών και τη δική τους συνεισφορά. **Όταν η πόλη αλλάζει, αλλάζουμε όλοι**. **Τρίτον**, είναι άμεσα αισθητές και ορατές και επομένως ενισχύουν την άποψη ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι ο φορέας που δεν διαχειρίζεται απλώς, αλλά αλλάζει τον τόπο.

Οι αλλαγές ευρείας κλίμακας στο περιβάλλον απαιτούν πολύ χρόνο, σημαντικούς πόρους και ευρεία συστράτευση δυνάμεων. Από την άλλη όμως, τα αποτελέσματα τους είναι αισθητά για πολλές γενιές μετά. Με την αίσθηση ότι το περιβάλλον που ζούμε το κληρονομήσαμε καλύτερο από ότι είναι σήμερα και πρέπει να το παραδώσουμε στην επόμενη γενιά, είναι απαραίτητο να ληφθούν τολμηρά μέτρα για να ανακοπεί η υποβάθμισή του. Ο Δήμος Ηρακλείου αναλαμβάνει την πρωτοβουλία «**Πράσινο Ηράκλειο 2008 – 2013**», που φιλοδοξούμε να αποτελέσει πρότυπο για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και είμαστε σίγουροι ότι θα αφήσει θετικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα στην πόλη.

1. ΑΡΧΗ ΜΙΑΣ ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Φιλοδοξούμε με τη βοήθεια πολιτών και φορέων να πετύχουμε η πόλη το 2013 να έχει ένα διαφορετικό πρόσωπο, πολύ πιο πράσινο, πιο ανθρώπινο, πιο ελκυστικό για όλους μας. Αυτό όμως θα είναι το πρώτο βήμα, καθώς στη συνέχεια και με ορίζοντα το 2020 θα επιδιώξουμε το Ηράκλειο να είναι η πιο φιλική προς το περιβάλλον πόλη της Ελλάδας και μια από τις πιο «πράσινες» πόλεις της Ευρώπης.

Τα **πολεοδομικά θέματα**, η **ποιότητα του αστικού τοπίου**, οι **ελεύθεροι χώροι**, το **πράσινο**, η **ποιότητα της ατμόσφαιρας**, το **καθαρό και επαρκές νερό**, είναι θεμελιώδη και αυτονόητα δικαιώματα όλων των πολιτών, παρά τη συστηματική φθορά και υποβάθμιση που έχουν υποστεί μέχρι τώρα από τον άναρχο και αποσπασματικό τρόπο ανάπτυξης της πόλης μας. Αυτές τις λανθασμένες τακτικές επιχειρούμε να αντιστρέψουμε και να σηματοδοτήσουμε με την σημερινή μας πρωτοβουλία μια καινούργια αντίληψη για τον άνθρωπο και το περιβάλλον.

Το περιεχόμενο της πρωτοβουλίας «**Ηράκλειο 2008-2013**» αναλύεται στους παρακάτω **άξονες**:

1. **ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ – ΟΙΚΙΣΤΙΚΑ – ΘΕΜΑΤΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ**
2. **ΠΡΑΣΙΝΟ**
3. **ΝΕΡΟ ΑΓΑΘΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΛΥΜΑΤΩΝ**
4. **ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΠΟΛΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ – ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ**
5. **ΠΡΑΣΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ**

Οι άξονες αυτοί θα αναλυθούν στη συνέχεια. Αυτό όμως που είναι καθοριστικό για τη Δημοτική Αρχή είναι ότι η υλοποίηση αυτής της πρωτοβουλίας πρέπει να γίνει υπόθεση όλων μας. Οι μεγάλες αλλαγές γίνονται με τη συμμετοχή των πολιτών. Τους θέλουμε μαζί μας όλους. Νέους και ηλικιωμένους, μαθητές και εργαζομένους, επιχειρήσεις και επιμελητήρια, μη κυβερνητικές οργανώσεις, προπάντων όμως τον απλό πολίτη, τον μέσο άνθρωπο. Μαζί τους θα αξιοποιήσουμε κάθε δυνατότητα κοινής δράσης. Για αυτό η πρωτοβουλία «Πράσινο Ηράκλειο 2008-2013» θα υλοποιηθεί με έναν καινοτόμο τρόπο, έναν τρόπο που θα επιδιώξει να αφήσει μια κληρονομιά κοινωνικής επιστράτευσης της πόλης για το περιβάλλον. Με έναν τρόπο που φιλοδοξούμε να εγκαινιάσει μια νέα εποχή αστικής διακυβέρνησης στη μητρόπολη της Κρήτης, το Ηράκλειο.

Το σχέδιο της πρωτοβουλίας το θέτουμε σε δημόσια διαβούλευση και ζητάμε απόψεις από όλους (πολίτες, φορείς, επαγγελματικές ενώσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις, εκπαιδευτικά ιδρύματα, κ.α.). Όταν θα ολοκληρωθεί η διαδικασία της έκφρασης γνώμης, ο Δήμος Ηρακλείου θα διοργανώσει ημερίδα στην οποία θα συζητηθούν οι απόψεις αυτές και θα οριστικοποιηθεί το περιεχόμενο της πρωτοβουλίας. **Μετά την οριστικοποίηση το θέμα θα έλθει για συζήτηση στο Δημοτικό Συμβούλιο.**

Ο Δήμος Ηρακλείου θα κινητοποιηθεί για την εξασφάλιση των απαιτούμενων πόρων από κάθε δυνατή πηγή για την υλοποίηση αυτού του σχεδίου. Με πρωτοβουλία του Δήμου θα ανοιχτεί ξεχωριστός τραπεζικός λογαριασμός, με την ονομασία «**Πράσινο Ηράκλειο**» στον οποίο κάθε πολίτης ή φορέας θα μπορεί να καταθέτει όποιο ποσό επιθυμεί. Τα χρήματα από αυτό τον λογαριασμό θα

αξιοποιούνται αποκλειστικά για δράσεις στον τομέα του περιβάλλοντος και μάλιστα ο κάθε πολίτης θα γνωρίζει για ποιον ακριβώς σκοπό διατέθηκαν αυτά τα χρήματα. Αυτό θα γίνεται μέσω της διακριτής ιστοσελίδας που θα καταγράφει όλες τις δράσεις της πρωτοβουλίας και στην οποία θα φαίνεται η κίνηση του λογαριασμού και η αιτιολόγηση κάθε δαπάνης που θα γίνεται. Η ιστοσελίδα αυτή θα είναι ο διαρκής, διαφανής και δημόσιος απολογισμός μας για την πορεία της πρωτοβουλίας μας!

A. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ – ΟΙΚΙΣΤΙΚΑ – ΘΕΜΑΤΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

Το Ηράκλειο αναφέρεται συχνά ως «άναρχη» πόλη ή «πόλη των αυθαιρέτων», χαρακτηρισμός που με βάση τη σημερινή του εικόνα το αδικούν. Είμαστε αποφασισμένοι την εντύπωση αυτή να την αντιστρέψουμε, και να εντάξουμε την πόλη μας στην πρωτοπορία των «πράσινων» πόλεων που υιοθετούν την αειφορία στην ανάπτυξη, σέβονται τον άνθρωπο και τολμούν ριζοσπαστικά μέτρα για την βελτίωση της ποιότητας ζωής και την προστασία του περιβάλλοντος.

Με σειρά δράσεων όπως: η **πλήρης εφαρμογή του Σχεδίου Πόλης** στο κέντρο και τις επεκτάσεις, η απελευθέρωση και η **διάθεση στους πολίτες όλων των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων**, η **υλοποίηση των προβλεπόμενων ΔΙΑΝΟΙΞΕΩΝ και ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΝ**, η **ολοκλήρωση της μελέτης για την Παλιά Πόλη και το Τετράγωνο 33**, η **ανάθεση Πολεοδομικών Μελετών** για όλες τις περιοχές Γενικής Κατοικίας, η **αναθεώρηση του Γ.Π.Σ.**, η **υπογειοποίηση όλων των δικτύων Κοινής Ωφέλειας**, τα μέτρα για την ηχορύπανση, θα θέσουν τέρμα σε χρόνιες εκκρεμότητες που βασανίζουν τον πολίτη, θα αναβαθμίσουν σημαντικά την ποιότητα ζωής του και θα καταστήσουν την πόλη ελκυστικότερη και πιο φιλική στους κατοίκους της και τους επισκέπτες.

Στόχος είναι μέχρι το 2013 να έχουν ολοκληρωθεί όλες οι παραπάνω παρεμβάσεις, που, παράλληλα με την δραστική αλλαγή των πολεοδομικών δεδομένων στο Ηράκλειο, θα καταστήσουν διαθέσιμη στους δημότες **επαρκή και προσιτή πολεοδόμησιμη Γη**, που θα λειτουργήσει αποτρεπτικά στο πρόβλημα της αυθαίρετης δόμησης.

Οι παραπάνω δράσεις σε συνδυασμό με την εκτεταμένη **δημιουργία πεζοδρόμων, τη διαπλάτυνση των πεζοδρομίων, τη μονοδρόμηση κεντρικών αρτηριών, την αύξηση του χρόνου για τη διάβαση των πεζών, την εφαρμογή της κυκλοφοριακής μελέτης με περιορισμό της κυκλοφορίας στο κέντρο**, είναι κάποιες από τις λύσεις που θα εφαρμοστούν και που αποτρέπουν τους πολίτες από το να χρησιμοποιούν το αυτοκίνητό τους στο ιστορικό κέντρο, καθιστώντας το έτσι ελκυστικό και «ανθρώπινο» για τους πεζούς.

Η μείωση της κυκλοφορίας στην περιοχή του κέντρου που θα επιδιώξουμε και η χρήση εναλλακτικών μεθόδων μετακίνησης, συνδέεται με ένα κορυφαίο για την εποχή μας ζήτημα, την **καταπολέμηση των κλιματικών αλλαγών**. Η μείωση της κατανάλωσης καυσίμων, μειώνει το CO₂ βοηθά στην καταπολέμηση αυτού του φαινομένου, αλλά και συμβάλει θετικά στην τσέπη των συμπολιτών μας.

Θα ολοκληρωθούν οι **περιφερειακοί δημοτικοί χώροι στάθμευσης**. Έτσι δεν θα λυθεί μόνο το πρόβλημα της αποσυμφόρησης του ιστορικού κέντρου, αλλά θα δοθεί λύση στους επισκέπτες και τους εργαζόμενους στο κέντρο της πόλης στον καθημερινό πονοκέφαλο του πάρκινγκ.

Η αύξηση των χώρων στάθμευσης θα συνδυαστεί με την ανάλογη ανάπτυξη **δικτύου δορυφορικών συγκοινωνιών** με «καθαρά» mini-bus που θα εξυπηρετούν όπου χρειάζεται τους χρήστες των περιφερειακών γκαράζ για να φτάνουν στον προορισμό τους. Η μετακίνηση αυτή θα είναι χωρίς επιβάρυνση όπως θα είναι και για τους κινούμενους στο κέντρο και προς ή από τα ιδιωτικά γκαράζ, τα οποία θα συμπεριληφθούν στον συγκοινωνιακό σχεδιασμό της πόλης.

Όλα τα Δημόσια και Ιδιωτικά πάρκινγκ θα συνδεθούν μεταξύ τους και θα ανταλλάσσουν πληροφορίες για την πληρότητά τους ώστε να γνωρίζει ο εισερχόμενος στη πόλη, μέσα από φωτεινές πινακίδες, σε ποιο γκαράζ, Δημόσιο ή Ιδιωτικό υπάρχουν κενές θέσεις στάθμευσης και να κατευθύνεται προς αυτό αποφεύγοντας έτσι τις περιττές κινήσεις.

Σε συνεννόηση και συνεργασία με τους συγκοινωνιακούς φορείς θα επιδιώξουμε τη χρήση «καθαρών» Μέσων Δημόσιας Μεταφοράς για όλες τις συγκοινωνίες που διέρχονται μέσα από την πόλη. Σε συνεργασία επίσης με τους Δημάρχους των όμορων Δήμων, το Υπουργείο Συγκοινωνιών και τους αρμόδιους φορείς του καθώς και με Ευρωπαϊκές Πόλεις αντίστοιχες με το Ηράκλειο που διαθέτουν σχετική εμπειρία, θα εξετάσουμε τη χρήση μέσων μεταφοράς φιλικών προς το περιβάλλον για το ευρύτερο Πολεοδομικό Συγκρότημα του Ηρακλείου.

Θα δοθούν ακόμα **κίνητρα** στους πολίτες για να χρησιμοποιούν το **ποδήλατο**, με τη δημιουργία Σταθμών Ποδηλάτου στα περιφερειακά πάρκινγκ και την χρησιμοποίησή τους, χωρίς επιβάρυνση. Θα μπορούν μάλιστα αυτά, μετά τη χρήση τους να παραδίδονται και σε Σταθμό άλλο από εκείνο που παρελήφθησαν αρχικά. Για να ενισχυθεί ακόμα περισσότερο το μέτρο, θα εξεταστεί η εφαρμογή, σε επιλεγμένες περιοχές της πόλης, «ζωνών – διαδρομής» για πεζούς και ποδηλάτες που θα συνοδεύεται από την φύτευση δέντρων και φυτών. Η διαδρομή θα είναι επιλεγμένη να περνά από ιστορικά και τουριστικά αξιοθέατα της πόλης που θα αναδειχτούν περαιτέρω μέσα από ειδικά προγράμματα προβολής.

Τέλος, θα εφαρμοστεί με αυστηρότητα ο Κ.Ο.Κ. και τα μέτρα που προβλέπονται από την κυκλοφοριακή μελέτη όλο το 24ωρο και ιδιαίτερα τις ώρες αιχμής, με συνεχή παρουσία και έλεγχο από την Δημοτική Αστυνομία.

B. ΤΡΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Θέτουμε σαν στόχο να τριπλασιάσουμε το πράσινο της πόλης ως το 2013!

Αυτό δεν θα βελτιώσει μόνο σημαντικά την αισθητική της πόλης και την ποιότητα του αέρα που αναπνέουμε, αλλά θα έχει και άλλα θετικά για τους Δημότες αποτελέσματα, όπως η μείωση της θερμοκρασίας κατά τη διάρκεια του θέρους, ο περιορισμός του κινδύνου πλημμυρών, κ.α. Είναι προφανές ότι η πρωτοβουλία αυτή αφορά όλους τους Ηρακλειώτες γιατί το πράσινο έρχεται **«κοντά στο Δημότη»** ακόμα και στις πιο υποβαθμισμένες περιοχές της πόλης, που μέχρι τώρα το στερούσαν τελείως. Πρέπει συνεπώς να αγκαλιασθεί η προσπάθεια από όλους, γιατί έχει να κάνει ευθέως με την υγεία και την ποιότητα ζωής των Δημοτών.

Ως άμεσος στόχος για τη Δημοτική Αρχή τα επόμενα πέντε χρόνια είναι η **φύτευση 50.000 μεγάλων δέντρων** (υπάρχουν μόνο 17.800) και **πολλές χιλιάδες θάμνων και μικρών δέντρων** στην πόλη του Ηρακλείου, ώστε το πράσινο από τα

323 στρέμματα σήμερα να φθάσει τα 1100. Στο πλαίσιο αυτό θα δεντροφυτευτούν εξ αρχής ή θα συμπληρωθεί η δεντροφύτευση σε όλους τους δρόμους της πόλης καθώς επίσης στα τείχη, σε συνεργασία με την αρχαιολογική Υπηρεσία, αλλά θα αξιοποιηθούν και όλοι οι προβλεπόμενοι από το Σχέδιο Πόλης χώροι πρασίνου στην Παλιά Πόλη και στις επεκτάσεις που για διάφορους λόγους (αποζημιώσεις ιδιοκτητών κ.λ.π.) δεν είχαν μέχρι τώρα δεντροφυτευτεί (π.χ. το γνωστό οικόπεδο Λυδάκη στις Πατέλλες έκτασης 27 στρεμμάτων).

Αναφέρω ενδεικτικά ορισμένα από τα κεντρικά σημεία που θα περιλαμβάνει η παρέμβασή μας:

- Λεωφόρος Ούλαφ Πάλμε
- Μεγάλου Αλεξάνδρου
- Ευμαθίου
- Κρασσαδάκη
- Λεωφόρος Παπαναστασίου
- Είσοδος Κατσάμπα
- Λεωφ. 62 Μαρτύρων
- Ολύμπου
- Ιερωνυμάκη
- Λεωφόρος Δικαιοσύνης
- Λεωφόρος Καλοκαιρινού – Ίδης
- Λεωφόρος Ικάρου
- Οικόπεδο Λυδάκη
- Πάρκο Άη Γιάννη
- Πλατεία και Οδός Παρασκευοπούλου
- Ερυθραίας
- Μάχης Κρήτης
- Είσοδοι Τοπικών Διαμερισμάτων (Βούτων, Σταυρακίων, Δαφνών, Σκαλανίου, Βασιλειών)

Ο Δήμος θα καταβάλλει κάθε προσπάθεια για να εξασφαλίσει τους απαραίτητους πόρους, **γιατί στην κλίμακα των αξιών του τίποτα δεν είναι πολυτιμότερο από την υγεία και την ποιότητα ζωής των πολιτών.**

Με αυτό το εντατικό πρόγραμμα δενδροφυτεύσεων επιτυγχάνεται :

- Τετραπλασιάζονται τα δέντρα και οι δεντροφυτεμένες εκτάσεις.
- Πενταπλασιάζουμε, σε σχέση με το 2002, τα τετραγωνικά μέτρα πράσινου ανά κάτοικο.
- Το 2013 με τα δέντρα της πόλης θα δεσμεύουμε 440 τόνους διοξειδίου του άνθρακα ανά έτος.
- Το 2013 με τις φυτεύσεις που θα γίνουν θα απελευθερώσουμε 275 τόνους οξυγόνο στην πόλη,
- Το 2013, με το πράσινο που θα έχει αναπτυχθεί στην πόλη δεσμεύουμε 5.280 τόνους σκόνης το χρόνο, καθαρίζοντας εντυπωσιακό τον αέρα που αναπνέουμε.

- Μειώνουμε δραστικά το επικίνδυνο διοξείδιο του θείου στην ατμόσφαιρα: τα δέντρα θα κατακρατούν 21.230 κιλά διοξείδιο του θείου ανά έτος.

Με τη δημιουργία των νέων χώρων πρασίνου και την προώθηση μιας σειράς άλλων πολεοδομικών και κυκλοφοριακών παρεμβάσεων, θα καταφέρουμε να περιορίσουμε τους ρύπους και κυρίως το CO₂ και να ξαναδώσουμε στον πεζό την απόλαυση του περίπατου στην πόλη. Θα κάνουμε την πόλη μας πιο προσιτή και ταυτόχρονα πιο ελκυστική στους κατοίκους της και τους επισκέπτες.

Γ. ΝΕΡΟ 24/52 – ΑΓΑΘΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

Μια πόλη για να είναι βιώσιμη απαιτείται να έχει νερό καλής ποιότητας και επαρκές για όλους και για όλη τη διάρκεια του έτους. Γνωρίζουμε όλοι τα προβλήματα που βασανίζουν το Ηράκλειο σε σχέση με το νερό, είμαστε όμως αποφασισμένοι να τα αντιμετωπίσουμε με την υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου.

Δέσμευση μας είναι : νερό 24 ώρες το 24ωρο, 52 εβδομάδες το χρόνο, σε κατάλληλη ποιότητα και επαρκή ποσότητα για όλους.

Το σχέδιο μας περιλαμβάνει δράσεις για την επάρκεια και την καταλληλότητα του πόσιμου νερού και δράσεις για τη μείωση των επιπτώσεων, την ασφαλή διάθεση – επεξεργασία και την επαναξιοποίηση των λυμάτων.

1 Δράσεις για το πόσιμο νερό

ΣΤΟΧΟΣ: ΣΥΝΕΧΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΥΠΟ ΠΙΕΣΗ ΚΑΙ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΠΟΣΙΜΟΥ ΝΕΡΟΥ ΑΡΙΣΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΗΣ Δ.Ε.Υ.Α.Η.

- ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΑΜΕΣΕΣ ΚΑΙ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ

α) Έρευνα και Αξιοποίηση Γεωτρήσεων

β) Μείωση Απωλειών – Καλύτερη λειτουργία δικτύων

Ολοκλήρωση και λειτουργία του προγράμματος «ΕΞΥΠΙΝΑ ΦΡΕΑΤΙΑ» για εντοπισμό και σταδιακή επισκευή απωλειών και έλεγχο της σωστής λειτουργίας των δικτύων ύδρευσης

Αντικατάσταση όλων των παλαιών δικτύων ύδρευσης και αγωγών με προβλήματα

- ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΣΥΝΕΧΟΥΣ ΡΟΗΣ ΣΤΑ ΔΙΚΤΥΑ

α) Αφαλάτωση

Σε συνεργασία και συνεννόηση με τον Δήμο Γαζίου θα προωθήσουμε την ανάθεση μελέτης για έργα αφαλάτωσης νερού στην περιοχή Αλμυρού. Το έργο θα περιλαμβάνει μονάδα αφαλάτωσης, κατασκευή γεωτρήσεων, δεξαμενών, αγωγούς μεταφοράς και αντλιοστάσιο, με παραγόμενη ποσότητα νερού της τάξεως των 15.000 Μ3 ημερησίως και δυνατότητα αύξησης της παραγωγής ανάλογα με τις ανάγκες της ζήτησης.

β) Αξιοποίηση Νερών Φράγματος Αποσελέμη – Βόρειος Άξονας-Ενιαία Διαχείριση

Συμμετοχή της Δ.Ε.Υ.Α.Η. για άμεση προετοιμασία του φορέα Διαχείρισης Νερών του φράγματος. Συνεργασίες με όμορους Δήμους και Διεκδίκηση-Υλοποίηση Προγραμμάτων στο Βόρειο Άξονα για υδροδότηση όλων των χρήσεων με πρόγραμμα 20ετίας τουλάχιστον

γ) Κατασκευή υδρομαστευτικής στοάς

Είναι εφικτή η κατασκευή υδρομαστευτικής στοάς στην περιοχή της πηγής Αλμυρού και η δυνατότητα λήψης σημαντικής ποσότητας πόσιμου νερού με τα μέχρι στιγμής ερευνητικά δεδομένα και με την μαθηματική επεξεργασία των στοιχείων.

Μέσα στο τρέχον έτος θα ανατεθεί οικονομοτεχνική μελέτη, προκειμένου να οριστικοποιηθούν τα τεχνικά στοιχεία και ο προϋπολογισμός του έργου.

Η υλοποίηση ενός τέτοιου έργου θα λύσει οριστικά το πρόβλημα ύδρευσης της ευρύτερης περιοχής του Ηρακλείου.

δ) Μακροπρόθεσμες λύσεις.

- Οικονομοτεχνική μελέτη εναλλακτικών λύσεων υδροδότησης ευρύτερης περιοχής Ηρακλείου.

- Μελέτη για υδροδότηση ευρύτερης περιοχής όμορων Δήμων.

- Μελέτη για Έργα και Υποδομές ενιαίας διαχείρισης συνδυασμένης αξιοποίησης του φράγματος Αποσελέμη με άλλα νερά και υποδομές του Βόρειου Άξονα (διασυνδεμένες δεξαμενές, γεωτρήσεις, φράγματα) για εξυπηρέτηση όλων των χρήσεων στην ευρύτερη περιοχή.

2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΛΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΣΠΩΝ

ΣΤΟΧΟΣ: Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΤΩΝ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΝΕΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΜΕ ΕΝΑ ΣΧΕΔΙΟ ΠΛΗΡΟΥΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΕΚΚΡΩΝ. ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΝΕΡΟΥ ΥΨΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟ-ΠΟΙΗΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΣΜΕΝΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΑΡΔΕΥΣΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Ολοκλήρωση εντός του έτους και λειτουργία όλων των Βιολογικών καθαρισμών σε όλους τους οικισμούς περιοχής ευθύνης της ΔΕΥΑΗ (Βούτες, Σκαλάκι, Δαφνές Βασιλειές και Σκαλάκι) για ποιότητα ζωής, καθαρό περιβάλλον-ρέματα και προστασία των υπόγειων νερών.

Δρομολόγηση επέκτασης του κεντρικού Βιολογικού Καθαρισμού Ηρακλείου με εφαρμογή Νέων Τεχνολογιών για νερό υψηλής ποιότητας (Διαδημοτικό Έργο). Θα κατασκευαστεί μια νέα γραμμή για περίπου 200.000 κατοίκους με τεχνολογία μεμβρανών (MBR), παραγωγής νερού υψηλής ποιότητας για άρδευση κάθε καλλιέργειας. **Με το πρόγραμμα της ΔΕΥΑΗ για επαναχρησιμοποίηση του νερού των Βιολογικών καθαρισμών θα δοθούν 60.000 μ³ ημερησίως τριτοβάθμιας εκροής για καλλιέργειες και πράσινο στην ευρύτερη περιοχή Ηρακλείου.** Με τα έργα αυτά το Ηράκλειο θα έχει υψηλής ποιότητας ανακυκλωμένο νερό, κατάλληλο για δεκάδες χιλιάδες στρέμματα για καλλιέργειες.

Κατασκευή δικτύων αποχέτευσης σε νέες περιοχές και τοπικών έργων πλήρους διαχείρισης των λυμάτων.

Κατασκευή δικτύων όμβριων και πλήρης διαχωρισμός των όμβριων (χωριστικά δίκτυα).

Πλήρης Διαχείριση λυματολάσπης (Διαδημοτικό Έργο) για παραγωγή αδρανούς ή εδαφοβελτιωτικού υλικού.

3 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΣΤΟΧΟΣ: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΜΕ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΝΕΧΗ ΠΟΙΟΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ

- Ολοκλήρωση ISO 9000/2000 και 17025 για Διαχειριστική Επάρκεια (4^ο ΚΠΣ) και ελεγχόμενη-συνεχώς βελτιούμενη ποιότητα υπηρεσιών

- Εσωτερικό σύστημα ποιοτικού ελέγχου και συνεχούς βελτίωσης των παρεχομένων υπηρεσιών
- Οργάνωση της Υπηρεσίας για καλύτερη εξυπηρέτηση του Πολίτη
- Ψηφιοποίηση Υπηρεσιών & Online Υπηρεσίες
- Παροχή Υπηρεσιών (Εργαστήριο, Αποφρακτικά, Εξυπηρέτηση άλλων Δήμων και ΔΕΥΑ (μελέτες, επιβλέψεις έργων κλπ.)
- Αυτοματοποίηση όλων των συστημάτων ύδρευσης και αποχέτευσης με τηλεμετρίες και προγράμματα διαχείρισης κινδύνων και πολιτικής προστασίας.

Δ. ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΠΟΛΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ - ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

Στον τομέα της διαχείρισης των απορριμμάτων, με την επέκταση της ανακύκλωσης σε όλο το Ηράκλειο και τους όμορους Δήμους, τη Δημοπράτηση του νέου κύτταρου στο ΧΥΤΑ των Πέρα Γαλήνων, την αναβάθμιση του Σταθμού Μεταφόρτωσης με δυνατότητα προεπεξεργασίας των απορριμμάτων, την αναμενόμενη χωροθέτηση της Μονάδας Κεντρικής Επεξεργασίας από το Πολυτεχνείο Κρήτης και την επικείμενη κατάθεση του νέου περιφερειακού σχεδιασμού στο Περιφερειακό Συμβούλιο, το Ηράκλειο και η ευρύτερη περιοχή, επιχειρούν αποφασιστικά βήματα για μια σύγχρονη και φιλική προς το περιβάλλον διαχείριση των απορριμμάτων.

Πέραν όμως αυτών, ο Δήμος Ηρακλείου θα πρωτοπορήσει σε δύο ακόμη σημεία:

- Στην ανάληψη πρωτοβουλιών για τη σταδιακή κατάργηση της πλαστικής σακούλας από τα SUPER MARKET
- Στην εκπόνηση του πρώτου, πανελλαδικά, σχεδίου, πρόληψης και μείωσης της παραγωγής αποβλήτων.

1. ΧΥΤΑ Πέρα Γαλήνων

Με τα έργα που έχουν ήδη ξεκινήσει και θα είναι έτοιμα εντός του επόμενου έτους, οπότε και θα ξεκινήσει και η λειτουργία του νέου κυττάρου, επιτυγχάνεται σημαντική μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη διαχείριση των απορριμμάτων, που προέρχονται από τα στραγγίσματα που παράγονται από τα απορρίμματα καθώς και το μεθάνιο που εκλύεται στην ατμόσφαιρα..

Εκτιμάται ότι σήμερα, με την κατάσταση του χώρου στους Πέρα Γαλήνους, προκύπτει παραγωγή στραγγισμάτων ίση περίπου με 170 m³/d, ενώ μετά την ολοκλήρωση των προβλεπόμενων έργων η παραγωγή στραγγισμάτων από το σύνολο του χώρου θα περιοριστεί στα 76 m³/d. Εντός των επόμενων 4 ετών λειτουργίας του νέου κυττάρου η παραγωγή στραγγισμάτων θα κατέλθει στα 27 m³/d από το σύνολο του χώρου, γεγονός που σημαίνει μείωση των στραγγισμάτων κατά 85%.

Το σημαντικότερο όμως είναι ότι τα στραγγίσματα που θα παράγονται από την ολοκλήρωση του έργου και μετά, θα υπόκεινται σε επεξεργασία στην κατάλληλη μονάδα που θα κατασκευαστεί.

2. Κεντρική Μονάδα:

Σε συνεργασία με τον ΕΣΔΑΚ και τους Δήμους προωθούμε αμέσως μετά την μελέτη χωροθέτησης που ολοκληρώνεται από το Πολυτεχνείο Κρήτης, τις διαδικασίες για την Μονάδα Κεντρικής Επεξεργασίας που αποτελεί τον κεντρικό στρατηγικό μας σχεδιασμό για την αντιμετώπιση του προβλήματος «απορρίμματα» στην Κρήτη.

3. Δράσεις ανακύκλωσης

Από τον Νοέμβριο του 2006, σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (ΕΕΑΑ) έχει ξεκινήσει το πρόγραμμα ανακύκλωσης στο Δήμο Ηρακλείου, που περιλαμβάνει τη συλλογή των ανακυκλώσιμων απορριμμάτων και τη μεταφορά τους στο ΚΔΑΥ Ηρακλείου για επεξεργασία και διαλογή. Στο Δήμο Ηρακλείου είχαν τοποθετηθεί μέχρι τον Δεκέμβριο του 2007, 1516 κάδοι για την συλλογή των ανακυκλώσιμων με συνολική χωρητικότητα 1677κ.μ. ενώ έχουν παραχωρηθεί και 4 οχήματα ειδικά για την αποκομιδή των ανακυκλώσιμων.

Η μέχρι σήμερα ανταπόκριση των κατοίκων μας δίνει τη δυνατότητα να βάλουμε πιο φιλόδοξους στόχους. Το 2007 ανακυκλώσαμε πάνω από 7.000 τόνους στο Ηράκλειο. Οι επόμενοι στόχοι μας είναι :

Το 2008 - 2009 να ανακυκλώνουμε πάνω από 9.000 τόνους/ έτος

Το 2010 να ξεπεράσουμε τους 10.000 τόνους.

Απώτερος στόχος μας είναι ως το 2010 ο κάθε Ηρακλειώτης να ανακυκλώνει πάνω από 50 κιλά σκουπιδιών το χρόνο και το 2013 πάνω από 100, δηλαδή σχεδόν το 1/3 των απορριμμάτων που παράγει ο καθένας.

Επιδιώκοντας να ενισχύσει την ευγενή άμιλλα στην ανακύκλωση, ο Δήμος θα καθιερώσει κίνητρα για τις σχολικές μονάδες που θα συνεισφέρουν σ' αυτό τον σκοπό. Θα προχωρήσουμε στην καθιέρωση του «πράσινου ευρώ». Θα αντιστοιχίσουμε κάθε κιλό ανακύκλωσης που θα επιτυγχάνεται σε διακριτό χώρο, όπως τα σχολεία ή τα δημοτικά καταστήματα, ανάλογα και με το υλικό που ανακυκλώνεται, σε κάποιο ποσό «πράσινων ευρώ». Στο τέλος του χρόνου, οι σχολικές μονάδες με τα περισσότερα «πράσινα ευρώ» θα μπορούν να τα ανταλλάξουν με εκπαιδευτικές εκδρομές, χρηματική ενίσχυση των δραστηριοτήτων τους κλπ.

Για να ενισχύσουμε τις προσπάθειες θα προχωρήσουμε και σε μέτρα πρόληψης της παραγωγής αποβλήτων, που αναλύονται παρακάτω, κυρίως σε δράσεις «πράσινων δημοπρασιών» εκ μέρους του Δήμου.

Παράλληλα, ο Δήμος Ηρακλείου, μέσω του Ενιαίου Συνδέσμου Διαχείρισης Απορριμμάτων Κρήτης (ΕΣΔΑΚ), βρίσκεται σε στενή συνεργασία με τα υπόλοιπα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων, όπως, την ECO ELASTICA για τη συλλογή και αξιοποίηση ελαστικών, την ΕΛΤΕΠΕ ΑΕ για τη συλλογή χρησιμοποιημένων λιπαντικών κι ελαίων, την Ανακύκλωση Συσκευών ΑΕ, για την συλλογή και τη διαχείριση Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού, την ΑΦΗΣ και ΣΕΔΗΣ για τις ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές κ.α.

4 Δράσεις πρόληψης - μείωσης των στερεών αποβλήτων

Το Ηράκλειο θα είναι η πρώτη πόλη στην Ελλάδα που θα υλοποιήσει ένα πιλοτικό σχέδιο πρόληψης - μείωσης των παραγόμενων στερεών αποβλήτων, το οποίο ήδη έχουμε προδιαγράψει. Το σχέδιο αυτό θα περιλαμβάνει (ενδεικτικά):

- Οικονομικά μέσα όπως κίνητρα για καθαρές προμήθειες κλπ
- Προσφυγή σε εκστρατείες ευαισθητοποίησης και παροχής πληροφοριών που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών
- Προώθηση αξιόπιστων οικολογικών σημάτων
- Συμφωνίες με την βιομηχανία ή με χονδρέμπορους για τη διάθεση πληροφοριών σχετικά με την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και με προϊόντα που έχουν λιγότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον
- Στο πλαίσιο δημόσιων και εταιρικών προμηθειών, ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών κριτηρίων και των κριτηρίων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων σε δημοπρασίες και συμβάσεις, σύμφωνα με το Εγχειρίδιο για περιβαλλοντικές δημόσιες προμήθειες που δημοσίευσε η ΕΕ
- Προώθηση της επαναχρησιμοποίησης ή/και επιδιόρθωσης κατάλληλων άχρηστων προϊόντων

5 Σταδιακή κατάργηση της πλαστικής σακούλας

Στα πλαίσια των δράσεων μείωσης των παραγόμενων αποβλήτων ο Δήμος Ηρακλείου θα ξεκινήσει άμεσα τις διαδικασίες σταδιακής κατάργησης:

- της πλαστικής σακούλας στα SUPER MARKET
- της πλαστικής σακούλας απορριμμάτων που χρησιμοποιούν οι πολίτες

Και για τις δύο πρωτοβουλίες θα διεξαχθεί διάλογος με τους εμπλεκόμενους, ενώ τα μέτρα που θα ληφθούν θα έχουν σταδιακή εφαρμογή, ώστε να είναι εφικτή η αλλαγή των συνηθειών των καταναλωτών.

Σημειώνεται ότι τα αναμενόμενα αποτελέσματα είναι σημαντικά και περιλαμβάνουν:

- Μείωση του πλαστικού στα σκουπίδια
- Εξάλειψη σημαντικών ποσοτήτων πλαστικής σακούλας που δεν αποδομούνται
- Θετική επίδραση στο καταναλωτικό πρότυπο

Ε. ΠΡΑΣΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ

1 Ενεργειακή πολιτική

Ο Δήμος Ηρακλείου στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του για βιώσιμη ανάπτυξη και εφαρμογή του αειφόρου ενεργειακού προγραμματισμού με έμφαση στην ορθολογική χρήση και εξοικονόμηση ενέργειας, στην εφαρμογή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και στην βέλτιστη περιβαλλοντική διαχείριση συμμετέχει στο μοντέλο διαχείρισης «Δέσμευση στην Επιχειρηματική Αριστεία – Ενεργειακός Τομέας» της Ελληνικής Εταιρίας Διοίκησης Επιχειρήσεων (ΕΕΔΕ).

Βασικός στόχος του Προγράμματος είναι ο προσδιορισμός και η εφαρμογή δράσεων και αποδεδειγμένων καλών πρακτικών για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης στα κτίρια και το δομημένο περιβάλλον, η μείωση του ηλεκτρικού φορτίου αιχμής, η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των δημοτικών οχημάτων, η ανάπτυξη σχεδίων αστικής κινητικότητας, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η καλύτερη χρήση και διαχείριση της ενέργειας, καθώς και η υιοθέτηση νέων τεχνολογιών εξοικονόμησης ενέργειας και η εφαρμογή τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μικρής κλίμακας.

Ένα από τα κεντρικά ζητήματα που θα απασχολήσουν τον Δήμο είναι η μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης. Οι δράσεις μας θα εστιασθούν σε δύο τομείς: την ενεργειακή κατανάλωση των λαμπτήρων που φωταγωγούν την πόλη και την ενεργειακή κατανάλωση των κτηρίων του Δήμου.

Αλλαγή φωτισμού της πόλης

Στοχεύουμε στην μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης από τους λαμπτήρες μέχρι και 15% έως το 2013. **Με σκοπό να επιτευχθεί ο στόχος θα προχωρήσουμε στην άμεση αντικατάσταση 15.000 συμβατικών λαμπτήρων με αντίστοιχους εξοικονόμησης ενέργειας.** Οι λαμπτήρες αυτοί θα αντικαταστήσουν τους συμβατικούς ενεργοβόρους λαμπτήρες πυρακτώσεως και θα ικανοποιήσουν τις ανάγκες φωτισμού στις υπηρεσίες, τις οικίες, τους δρόμους και τα πάρκα της πόλης. Σύμφωνα με στοιχεία της Διεθνούς Επιτροπής Ενέργειας το 19% της συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος προορίζεται για τον φωτισμό. Με πρόχειρους υπολογισμούς εάν όλες οι λάμπες αντικατασταθούν από λάμπες εξοικονόμησης, θα επιτευχθεί εξοικονόμηση της τάξης του 12,6 % επί της συνολικής κατανάλωσης ρεύματος ετησίως. Η διάρκεια ζωής ενός λαμπτήρα εξοικονόμησης είναι δεκαπλάσια από έναν πυρακτώσεως, η αντιστοιχία ισχύος είναι 11W για τον εξοικονόμησης και 60W για τον πυρακτώσεως, η κατανάλωση ρεύματος είναι 5απλάσια, ενώ το κέρδος που εξασφαλίζουμε είναι 12€ ανά λαμπτήρα κάθε έτος.

Με την αντικατάσταση 15.000 λαμπτήρων πυρακτώσεως μειώνουμε τις εκπομπές CO₂ κατά 1.800.000 kg και εξοικονομούμαι 1.125.000 € σε διάστημα πέντε ετών.

Περιορισμός της ενεργειακής κατανάλωσης των κτηρίων

Με αφορμή τις αλλαγές που επέρχονται από την ΕΕ σχετικά με την ενεργειακή κατανάλωση των κτηρίων ο Δήμος Ηρακλείου θα λάβει πρωτοβουλίες για την μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης στις δημοτικές υπηρεσίες και επιχειρήσεις. Η Ευρωπαϊκή Οδηγία για την εξοικονόμηση ενέργειας 2002/91/EC, αναμένεται να

ενταχθεί στην ελληνική νομοθεσία έως το τέλος του έτους. Στόχος της οδηγίας 2002/91/EC είναι η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων.

Για τους παραπάνω λόγους ο Δήμος θα προβεί σε ενεργειακή επιθεώρηση όλων των δημοτικών κτηρίων και εγκαταστάσεων και θα καταγράψει την ενεργειακή αποδοτικότητά τους. Παράλληλα, θα διενεργήσει εκστρατεία ενημέρωσης στους επαγγελματίες και απλούς πολίτες του Δήμου για τα οφέλη και τις υποχρεώσεις που θα εμφανιστούν. Αναθέτει επίσης την Μελέτη του **Πρώτου ΒΙΟΚΛΙΜΑΤΙΚΟΥ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ** στην περιοχή του Ατσαλένιου

Εκτός από τα περιβαλλοντικά οφέλη που προσφέρει η ενεργειακή αποδοτικότητα των κτηρίων βοηθά τον ίδιο τον δήμο του Ηρακλείου, αλλά και τους ιδιοκτήτες των οικημάτων να μειώσουν το λειτουργικό κόστος και να περιστείλουν διάφορες δαπάνες.

Δημιουργούμε μέσα στο έτος, ειδικό συμβουλευτικό Γραφείο Ενεργειακής Κατανάλωσης από εξειδικευμένο προσωπικό, στο οποίο θα μπορούν να απευθύνονται οι Δημότες για συμβουλές και τεχνική βοήθεια σε θέματα εξοικονόμησης ενέργειας.

2 Βιοκλιματικές δράσεις και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σε αθλητικά κέντρα του Δήμου Ηρακλείου

Με στόχο να συμβάλουμε στην προστασία του περιβάλλοντος και στην εξοικονόμηση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και βιοκλιματικό σχεδιασμό στις υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις και στα νέα αθλητικά κέντρα του Δήμου Ηρακλείου προωθούνται οι παρακάτω ενέργειες:

- Βιο-κλιματικός σχεδιασμός των νέων κτιρίων.
- Χρήση των γεωθερμικών στοιχείων του υπεδάφους των αθλητικών κέντρων το οποίο θα καλύπτει την ψύξη και θέρμανση όλων ή μέρους των αναγκών
- Χρήση ηλιακών φωτοβολταϊκών συστημάτων για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος
- Χρήση ηλιακών συστημάτων θέρμανσης του νερού για την καθημερινή χρήση και ανάγκες των αθλητικών έργων όσο και των στοιχείων νερού που θα συμπεριλαμβάνονται στα αθλητικά έργα (πισίνες κολύμβησης) παράλληλα με την γεωθερμία.

Ο Δήμος αναθέτει άμεσα την μελέτη για την κατασκευή του **πρώτου ΒΙΟΚΛΙΜΑΤΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ** στην περιοχή **Αη – Γιάννη**.

3 Πράσινες προμήθειες στον Δήμο

Ένα ακόμη εργαλείο για να γίνει το Ηράκλειο μια «Πράσινη Πόλη» είναι ο θεσμός των πράσινων προμηθειών και η μείωση της παραγωγής απορριμμάτων στις

υπηρεσίες του Δήμου. Το εν λόγω πρόγραμμα υποστηρίζει περαιτέρω τις προσπάθειες του Δήμου και συνεισφέρει στην μείωση των απορριμμάτων.

Τι σημαίνει όμως ο όρος πράσινες προμήθειες; Αφορά την σύναψη συμβολαίων με διάφορες εταιρίες οι οποίες παρέχουν στον Δήμο προϊόντα που προωθούν την βιωσιμότητα. Τέτοια προϊόντα είναι αυτά που είναι εύκολα ανακυκλώσιμα, περιέχουν ανακυκλωμένο χαρτί ή άλλα υλικά, προϊόντα που παράγονται με διεργασίες ενεργειακής αποδοτικότητας, προϊόντα με χαμηλή ενεργειακή κατανάλωση κλπ.

Για να εφαρμόσει τα παραπάνω ο Δήμος θα ακολουθήσει τις εξής δράσεις:

- Θα γίνει ο σχεδιασμός μιας ηλεκτρονικής σελίδας στο εσωτερικό δίκτυο ηλεκτρονικών υπολογιστών του Δήμου που θα περιέχει πληροφορίες για τα προϊόντα περιβαλλοντικής προτίμησης
- Θα διευρυνθεί η χρήση των περιβαλλοντικών κριτηρίων στα έγγραφα προμηθειών
- Θα αυξηθεί η προώθηση προϊόντων Περιβαλλοντικής Προτίμησης τα οποία προσφέρονται μέσω των συμβολαίων του Δήμου
- Θα γίνεται χρήση αναγνωρισμένων περιβαλλοντικών κριτηρίων, όταν χρειάζεται, στις προδιαγραφές
- Θα υπάρχει ενημερότητα σχετικά με τις νέες εξελίξεις σε προϊόντα και τεχνολογίες περιβαλλοντικής προτίμησης με την παρακολούθηση συνεδρίων και εκθέσεων προϊόντων πώλησης

Οφέλη, εκτός των άλλων, είναι ότι μειώνεται δραστικά τόσο η ποσότητα όσο και η επικινδυνότητα των απορριμμάτων που παράγονται από τις δημοτικές υπηρεσίες και εγκαταστάσεις του Δήμου.

4 Πράσινες σκεπές – ταράτσες

Θα γίνει συστηματική προσπάθεια εξάπλωσης των πράσινων σκεπών στην πόλη μας.

Μερικά από τα οφέλη από την κατασκευή κήπων στις στέγες των πολυκατοικιών είναι:

- Η βελτίωση της ηχομόνωσης και της θερμομόνωσης. Τα διαμερίσματα στον τελευταίο όροφο είναι πιο δροσερά το καλοκαίρι και πιο ζεστά τον χειμώνα με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση ενέργειας.
- Η φύτευση των στεγών επιστρέφει στη Φύση ένα μέρος των επιφανειών που εξαφάνισε η πυκνή δόμηση. Η Φύση θα το ανταποδώσει φέρνοντας πίσω τα θετικά στοιχεία και την ποιότητα ζωής που συνοδεύουν το πράσινο.
- Έχει υπολογιστεί ότι η θερμοκρασία σε μια φυτεμένη στέγη είναι κατά 10 έως 15 °C χαμηλότερη από εκείνη μιας τσιμεντένιας στέγης. Η γενικευμένη

φύτευση των στεγών των πολυκατοικιών θα μειώνει την καλοκαιρινή θερμοκρασία στην πόλη μέχρι και 3 °C.

- Όταν βρέχει, η φυτεμένη στέγη απορροφά μέρος της βροχής, με αποτέλεσμα τη μικρότερη επιβάρυνση του δικτύου αποχέτευσης όμβριων και τον περιορισμό των πλημμυρών στους δρόμους.
- Η φυτεμένη στέγη απορροφά ένα μέρος των αιωρούμενων σωματιδίων και της σκόνης.

Ποιες δράσεις προτείνεται να γίνουν.

- Θα ενθαρρυνθεί το πρασίνισμα των στεγών με μια καμπάνια ενημέρωσης τόσο του κοινού, όσο και των ειδικών (καθιέρωση προδιαγραφών, περιγραφή υλικών, επιλογή φυτών, κ.λπ).
- Ο Δήμος θα διαμορφώσει κίνητρα και οικοδομικούς κανόνες που θα ενθαρρύνουν τη δημιουργία πρασίνου στις στέγες (π.χ. μειωμένα τέλη αποχέτευσης επειδή οι φυτεμένες στέγες περιορίζουν το φορτίο της αποχέτευσης όμβριων) .
- Ο Δήμος θα προχωρήσει στη διαμόρφωση ορισμένων πράσινων στεγών σε επιλεγμένα δημοτικά κτίρια.

5 Ανάπτυξη εκπαιδευτικών πακέτων για το περιβάλλον

Η ευαισθητοποίηση των πολιτών αποτελεί ένα από τα βασικά συστατικά για την επιτυχία οποιωνδήποτε προγραμμάτων που σχετίζονται με το περιβάλλον. Κύριο εργαλείο για την περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση είναι η περιβαλλοντική εκπαίδευση. Για τον παραπάνω λόγο ο Δήμος παίρνει πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη περιβαλλοντικών εκπαιδευτικών πακέτων.

Πιο συγκεκριμένα, σε συνεργασία με τους αντίστοιχους φορείς, θα αναπτυχθούν εκπαιδευτικά πακέτα για :

- Τα σχολεία του Ηρακλείου
- Τους υπαλλήλους του Δήμου
- Τις επιχειρήσεις
- Τους φορείς που θα εκδηλώσουν ενδιαφέρον

ΠΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

Το συνολικό κόστος του προγράμματος εκτιμούμε ότι θα φτάσει τα 120 εκ. ευρώ και θα αντιμετωπιστεί ως εξής:

- A.** Ίδιοι Πόροι (ΣΑΤΑ, ΘΗΣΕΑΣ)
- B.** Εθνικοί Πόροι
- Γ.** ΕΣΠΑ (4^η Προγραμ. Περίοδος – ΠΕΠ Κρήτης & Νήσων Αιγαίου –ΕΠΠΕΡ – Τομεακά. Προγρ. Υπουργείων.)
- Δ.** Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
- Ε.** Πρόγραμμα JESICA (Ταμεία Αστικής Ανάπλασης)
- ΣΤ.** Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος
- Z.** Πρόγραμμα LIFE
- H.** Πρόγραμμα MED
- Θ.** Πράσινος λογαριασμός

ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΒΗΜΑ

Η πρωτοβουλία «Πράσινο Ηράκλειο 2008 – 2013» μπαίνει σε ανοικτή διαβούλευση. Καλούμε όλους τους πολίτες, τα επιμελητήρια, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, τα ΜΜΕ αλλά και κάθε άλλο ενδιαφερόμενο να συμμετάσχουν στη συζήτηση που τώρα αρχίζει.

Η συμμετοχή στη συζήτηση μπορεί να γίνει:

- Με την αποστολή της γνώμης κάθε ενδιαφερόμενου στο e-mail prasinoharaklio@heraklion.gr
- Με τη συμμετοχή σας στο [χώρο δημόσιας συζήτησης](#) (forum) της διαδικτυακής πύλης του Δήμου Ηρακλείου
- Με την κατάθεση ή αποστολή επιστολών στη διεύθυνση: **Δημαρχείο Ηρακλείου, Αγίου Τίτου 1, ΤΚ 71302**
- Με την αποστολή **fax** στο **2810 – 227180** και **2810 330865**

Ο Δήμος Ηρακλείου θα συγκροτήσει ειδική επιτροπή επιστημόνων που θα αξιολογήσει όλες τις σχετικές προτάσεις και γνώμες και με βάση αυτές θα οργανώσει ανοικτή ημερίδα διαβούλευσης του προγράμματος εντός των επόμενων τριών μηνών. Στην ημερίδα αυτή, αφού ανταλλαγούν απόψεις θα οριστικοποιηθεί το περιεχόμενο της πρωτοβουλίας και θα προσδιοριστούν τα πρώτα βήματα.

Αγαπητοί φίλοι,

Μια Αφρικανική παροιμία λέει : « Αν θέλεις να πας κάπου γρήγορα, πήγαινε μόνος σου. Αν θέλεις να πας μακριά, πήγαινε με συντροφιά». Εμείς για το περιβάλλον πρέπει να πάμε **και γρήγορα και μακριά** γιατί δυστυχώς ο χρόνος πέζει. Θα το επιχειρήσουμε **μαζί**, και είμαι βέβαιος πως θα το πετύχουμε, όπως τα καταφέραμε σε ότι **μαζί** επιχειρήσαμε μέχρι τώρα. Το πρόβλημα είναι ότι για τα θέματα αυτά, δεν υπάρχουν συγκεκριμένα μοντέλα, στρωμένοι δρόμοι για να τους ακολουθήσουμε. **Ίσως όμως αυτό τελικά, να μην είναι μειονέκτημα αλλά πλεονέκτημα.** Για όσους βεβαίως έχουν ανοιχτούς ορίζοντες και **τολμούν. Γιατί όπως** λέει ένας στίχος του ποιητή: « Διαβάτη μη ψάχνεις για το μονοπάτι. Δεν υπάρχει. Θα το ανοίξεις εσύ, **με τα δικά σου βήματα**».

Μαζί θα ανοίξουμε το μονοπάτι και μαζί θα κάνουμε το Ηράκλειο «Πράσινη Πόλη».

Σας ευχαριστώ.